

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Інститут Екуменічних Студій
Магістерська програма екуменічних наук

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

**Концепція «благоговіння перед життям»
Альберта Швайцера у контексті сучасних
викликів людині як боготвірного феномену**

Виконавець:
студентка МПЕН

(О. Б. Дубиняк)

Науковий керівник:
кандидат філолог. наук

(Т. Я. Лильо)

ЛЬВІВ - 2012

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
------------	---

РОЗДІЛ 1

БАГАТОГРАННІСТЬ ТАЛАНТУ АЛЬБЕРТА ШВАЙЦЕРА

1.1. Біографія А. Швайцера.....	10
1.2. Альберт Швайцер як органіст і музикознавець.....	14
1.3. Швайцер - богослов.....	17
1.4. А. Швайцер - великий лікар і гуманіст.....	23

РОЗДІЛ 2

ОСНОВНІ ІДЕЇ ФІЛОСОФІЇ ТА ЕТИКИ ШВАЙЦЕРА

2.1. Особливості філософської думки.....	27
2.2. «Філософія життя» у праці «З мого життя та моїх думок».....	35
2.3. Етика Альберта Швайцера та індійська думка.....	40

РОЗДІЛ 3

КОНЦЕПЦІЯ «БЛАГОГОВІННЯ ПЕРЕД ЖИТТЯМ» А. ШВАЙЦЕРА

3.1. Основні ідеї концепції.....	45
3.2. Етичні принципи.....	49
3.3. Концепція у контексті сучасних викликів людині.....	55
ВИСНОВКИ.....	60
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК.....	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	66
ДОДАТКИ.....	72

ВСТУП

Альберт Швайцер – це унікальне явище в культурі XX століття. Він розумів розум як керівництво до життя і був переконаний, що людське життя може бути обдуманим, розумно влаштованим. Філософські дослідження і життєвий пошук, мислитель і людина злилися в його особистості воедино. Слово - було для нього справою, а справа - словом. Швайцер шукав вищу філософську істину, але не для того, щоб просто показати її світу, а для того, щоб самому втілити її в життя. Цією істиною з'явився принцип «благоговіння перед життям». Її теоретичне і практичне обґрунтування стало життєвою справою Швайцера, його покликанням і свідомим вибором.

Феномен Швайцера полягає не в тому, що він жив в одну епоху за законами іншої. Його старомодність виявилася сучасністю. Він перейшов історично задані і все більш обтяжуючі для людей кордони суспільного розподілу праці, досвідом свого життя подолав відчуження особистісного буття від родової, моральної сутності людини. Він показав, що людина може жити з відповідальністю та гідним життям. Треба лише відновити втрачений зв'язок культури з етикою, усвідомити, що тільки елементарна моральність задає шлях, що протистоїть хаосу буття.

Альберт Швайцер є для нас «новим зразком життя», він показав нам як можна бути щасливим за існуючих умов життя. Альберт Швайцер, без сумніву, є для нас генієм, але таким, якого може повторити кожен. Його називають генієм людяності. Він прагнув на досвіді власного життя показати, як можна залишатися людяним в нашу епоху. Швайцер запропонував світові новий образ особистості, перевірявши його власним життям. І слово «експеримент» можна вживати тут в його буквальному значенні. Швайцер належав до тих рідкісних людей, яких варто ставити в приклад та наслідувати.

У своєму етичному вченні «благоговіння перед життям» Швайцер зумів піднятися над рівнем свого приреченого класу; багато його думок близькі до ідей, що містяться в програмі будівництва нового суспільства. Мало того, «піднімати до вищого рівня життя,

здатного до розвитку», - завдання це може бути лише для істинно гуманного суспільства.

А. Швайцер говорить прямо, що, хоча мова філософії благоговіння перед життям може видатися занадто загальною і абстрактною, суть не в формі вираження, а у вимогах, які етика пред'являє до людини. «Етика благоговіння перед життям» - це етика любові, розширеної до всесвітніх меж.

Також варто наголосити, що Швайцер часто повторював, що африканська лікарня - не найголовніше в його житті; важливіше для нього світогляд, ставлення до світу, людей, у згоді з якими він жив і працював.

Цим пояснюється величезна повага, якою він послуговувався за життя і по смертю. Головне - не місце, де він здійснював своє покликання, а рішення допомагати людям та мужність, вміння вистояти всупереч труднощам і розчаруванням, самовідданість, що стала зразком «не кращого, а єдиного методу переконання» для багатьох сучасників А. Швайцера.

Так лікарня поблизу Ламбарене, маленького містечка в незайманому лісі Африки, стала не тільки втіленням життєвої позиції Швайцера, а й показує всім, як він розуміє любов до ближнього. Саме існування лікарні породило стимули, які, в свою чергу, змінили і поглибили цю життєву позицію великого гуманіста.

Дві світові війни поставили під загрозу справу життя Швайцера - справу любові до ближнього і допомоги йому. В період першої гігантської людської катастрофи, коли показаний приклад любові до ближнього, його заклик до служіння людині, не зустрівши відгуку, загубився, він все ще шукав формулу, яка вказала б вихід з цієї жахливої кризи людської моралі. А друга світова війна показала йому, що хоча в серцях людей і збереглося прагнення до миру, але воно не переросло в позицію благоговіння перед життям. Загроза, що нависла над справою всього його життя, змусила Швайцера усвідомити необхідність мобілізації всіх сил, використання будь-якого авторитету заради збереження миру в усьому світі. Як же могла зміцнитися його життєва позиція, його заклик надати братську допомогу людям в умовах, коли навколо вбивали, коли раз у раз

гинули тисячі людей? Події часу надавали свій вплив на лікарню, і Швайцер зрозумів, що він повинен сам вплинути на події часу, і не тільки в чисто ідейному аспекті, бо в іншому випадку, його діяльність втратила б всякий сенс. Ця позиція Швайцера принесла йому не лише подяку його африканських пацієнтів, але також любов і повагу всього миролюбного людства.

Так Ламбарене стало прикладом того, як справа стимулює думку. Гуманізм Швайцера виник на ідеалістичній основі. Він не хотів змиритися з цим несправедливим світом. Ідеаліст Швайцер вступив у боротьбу зі злом. Але в процесі роботи він зрозумів, що поодиноці йому не виграти боротьби, що для збереження миру у всьому світі потрібні зусилля багатьох мільйонів людей. Світ - це не тільки час, коли мовчать гармати, світ - це взаєморозуміння, праця, мир. В його роботі, в заклику до людей боротися за збереження лікарні в Ламбарене, як і багатьох тисяч інших лікарень в усьому світі, його ідеалістичний гуманізм перевтілюється в гуманізм практичний, діяльний. І людство оцінило це.

Захоплення подвигом Альберта Швайцера і вдячну пам'ять про нього бережуть люди різних поглядів, віросповідань і переконань. Всі вони одностайно вважають, що Швайцер був одним з найвидатніших людей ХХ століття. Один факт, що він прикладом власного життя закликав людство до більшої гуманності, майже не має рівних в історії суспільства. Не випадково цей живий зразок гуманізму жив в ХХ столітті. Ні в який інший час людство не піддавалося таким суворим випробуванням, але і не проявляло майже ніколи такої жахливої жорстокості.

Об'єкт дослідження – основні етичні та філософські праці Альберта Швайцера.

Предметом дослідження обрано концепцію «благоговіння перед життям» Альберта Швайцера у контексті сучасних викликів людині як боготвірного феномену. Як проявляється концепція у контексті сучасних викликів людині, основні ідеї концепції – цьому присвячено цю роботу.

Мета роботи: проаналізувати основні ідеї концепції «благоговіння перед життям» та висвітлити етичні проблеми з якими боровся Альберт Швайцер і які постають перед людиною сьогодні.

Завдання роботи:

- окреслити багатогранність таланту Альберта Швайцера;
- визначити основні ідеї філософії та етики Швайцера на основі його філософських праць;
- дослідити концепцію «благоговіння перед життям» А. Швайцера у контексті сучасних викликів людині як боготвірного феномену.

Джерельною базою роботи є видання дослідників життя та діяльності Альберта Швайцера [3], [4], [20], [21], [22], [23] та наукові праці професора Швайцера [4], [5], [9], [10], [13], [14], [18].

Методи дослідження: опис та аналіз філософської думки Швайцера, порівняння та визначення основних ідей концепції.

Матеріалами дослідження були: друковані видання, Інтернет джерела та наукові праці професора Альберта Швайцера.

Практичне значення роботи полягає у тому, щоб на прикладі такої особистості як А. Швайцер та його концепції «благоговіння перед життям» підкреслити на скільки цінне життя та його збереження, «служіння людині» та гуманність.

Логіка дослідження зумовила наступну структуру магістерської роботи: вступ, три розділи основної частини, висновки, список використаної літератури та додатки.

У першому розділі висвітлено інформацію, яка розкриває багатогранність таланту Альберта Швайцера, його як музикознавця, богослова, лікаря та гуманіста. У другому розділі подано основні ідеї філософії та етики Швайцера; особливості філософської думки, «Філософія життя» у праці «З мого життя та моїх думок», етика Альберта Швайцера та індійська думка. В третьому – досліджено концепцію «благоговіння перед

життям» А. Швайцера, основні ідеї концепції, етичні принципи та зображено концепцію у контексті сучасних викликів людині (аборт, евтаназія, самогубство).